

Lausunto 11.4.2022

Eduskunnan talousvaliokunnalle

Lausunto Rajat räiskeelle -kansalaisaloitteesta eli lakialoitteesta F2- ja F3-luokkiin kuuluvien pyroteknisten tuotteiden käytön rajoittamisesta

Kiitämme kuulemispyynnöstä ja lausumme kunnioittaen seuraavaa.

Suomalaisista 59 prosenttia pitää ilotulitusta uudenvuoden viettoon olennaisesti kuuluvana asiana. Kansalaisaloite puuttuu ihmisten valinnanvapauteen, elinkeinovapauteen ja vapaa-ajan viettoon. Sen toteutuminen tarkoittaisi laillisen ja tarkkaan säännellyn elinkeinon lopettamista kieltolain avulla. Suomen Ilotulitus Oy esittää kansalaisaloitteen hylkäämistä.

Vaarana laitton maahantuonti ja kuolemantapaukset

Europol luonnehtii laitonta internetin kautta tapahtuvaa ilotulitekauppaa valtavaksi Euroopan laajuiseksi [ongelmaksi](#), joka aiheuttaa turvallisuusriskejä ja suuria veromenetyksiä.

Marraskuussa 2021 poliisi [ratsasi](#) Saksan Rheinessä Hollannin markkinoille tarkoitetun 120 tonnin kokaisen laittomien ilotulitteiden varaston. Poliisin mukaan laittomia tulitteita käytetään pankkiautomaattien räjäyttämiseen. Se tekee niistä kiinnostavia tuotteita rikollisjärjestöille.

Joulukuussa 2018 Europol iski puolalaiseen laittomaan ilotulitevarastoon ja takavarikoi 80 tonnia ammattilaistuotteita. Kyseinen toimija oli lähettänyt keskimäärin 1500 kiloa ilotulitteita päivittäin eri puolille EU:ta. Lähetykset olivat turvallisuusriski, sillä paketeissa ei ollut räjähdemerkintöjä.

Vuodenvaihteessa 2021–2022 ilotulitteiden kuluttajamyynä kiellettiin pandemian vuoksi väliaikaisesti Alankomaissa ja Saksassa. [Molemmassa maissa](#) ihmisiä kuoli omatekoisten tulitteiden räjähdyksissä. Irlannissa kuluttajailotulitteiden myynti on ollut kielletty vuodesta 2006, mutta silti maassa [tapahtuu](#) vuosittain kymmeniä sairaalahoitoa vaativia ilotulitteisiin liittyviä tapaturmia.

Kieltolaki ei tälläkään kertaa toimisi odotusten mukaisesti. Jos tuotteita ei saa laillisesti, ilotulitteita ostetaan pimeiltä markkinoilta. Kieltolaki lopettaisi vastuullisen ja perhekeskeisen ilotulittamisen. Jäljelle jäisivät häiriökäyttäytyminen, vammat ja jopa kuolemantapaukset.

Ilotulitteet ovat oikein käytettyinä turvallisia

Jokainen ilotulitteiden aiheuttama silmävamma on valitettava, mutta ennen elinkeinon kieltämistä on hyvä tarkastella kokonais kuvaa. Käyttöohjeen mukaisesti käytettynä tuotteet ovat turvallisia. Käyttäjillä on suojalasipakko. Ei ole näyttöä siitä, että laillisen liiketoiminnan kieltäminen vähentäisi silmävammoja.

Suomen Ilotulitus Oy toi viime vuonna maahan 12 miljoonaa ilotulitetta. Niiden käytöstä aiheutui neljä hoitoa vaatinutta vammaa, joista kaksi oli silmä- ja kaksi palovammaa.

Suomessa tapahtuu lääketieteellisen aikakauskirja Duodecimin artikkelin mukaan vuosittain arviolta 50 000 silmätapaturmaa. Puolet tapahtuu vapaa-ajalla, lähinnä urheilussa ja liikenteessä. Urheilulajeista silmien kannalta vaarallisimpia ovat jääkiekko, salibandy ja monet pallopelit. Puolet silmävammoista syntyy työajalla, aiheuttajia ovat mekaaniset tekijät, säteily ja kemikaalit.

Ilotulitteet aiheuttavat hyvin vähän vahinkoja suhteessa käyttäjien määrään. Esimerkiksi perinteisessä suunnistustapahtumassa Jukolan viestissä tapahtuu vuosittain 20–30 silmätapaturmaa.

Ei käytännössä vaikutusta ilmanlaatuun

Ilotulitteista aiheutuvat pienhiukkaspäästöt (PM 2,5) ovat Helsingin ympäristökeskuksen mittausten mukaan paikallisia ja aiheuttavat pitoisuuksien kasvua tuntitasolla, eikä niistä ole haittaa vuorokausitasolla. Ilmanlaadun kannalta merkittäviä asioita ovat ulkomailta kulkeutuvat saasteet, katupöly, liikenteen pakokaasut, työmaiden pölyt ja pientaloalueilla puunpoltto.

Ilotulitteiden kohdalla puhutaan usein raskasmetalleista, koska niiden valmistuksessa on käytetty aikoinaan lyijyä. Nykyisin EU-standardit kieltävät myrkyllisten raskasmetallien käytön tulitteissa.

Ilotulituksia on eri maissa pyritty kieltämään siksi, että eläimet pelkäävät niitä. Aiheesta on vähän tutkimusta, mutta sen perusteella eläimet suhtautuvat ilotulitukseen kuin ukkoseen.

Tärkeä tulonlähde pienille urheiluseuroille

Ilotulitteiden myynti on merkittävä tulonlähde lasten ja nuorten liikunnan ja urheilun rahoittamisessa. Sadat seurat hoitavat myynnin ja saavat vuosittain noin kahden miljoonan euron palkkiot. Tuotot ovat tärkeitä pienille lajeille, jotka eivät pääse nauttimaan veikkausvoittovaroista. Pelkästään Suomen Ilotulitus Oy maksaa urheiluseuroille vuosittain lähes 300 000 euroa.

Nykyiset rajoitukset ovat kattavia

Suomalainen ilotuliteala on jo nyt vahvasti säädelty turvallisuuden varmistamiseksi.

1. Suomi on ainoa EU-maa, jossa kaikki ilotulitteet on kielletty alle 18-vuotiailta.
2. Suomi on ainoana EU-maana asettanut suoja-alasien käyttöpakon ilotulittajille.
3. Suomella on EU-standardista poikkeavia tiukkoja tuoterajoituksia ilotulitteille.
4. Ilotulitteiden vapaa käyttöaika ilman pelastuslaitoksen lupaa on vuodessa 8 tuntia.
5. Lisäksi kunnat voivat asettaa alueellisia ilotulitteiden käyttörajoituksia.
6. Pelastuslaitokset hyväksyvät ja tarkastavat kaikki myyntipisteet.
7. Tukesin tentin suorittaneen henkilön on oltava aina paikalla myyntipisteessä.
8. Myyntipisteissä ja varastoissa säilytettävien ilotulitteiden määrää on rajoitettu.

Nykyisin pelastuslaitokset ja Tukes valvovat ilotulitealaa. Järjestelmä toimii. Jos kansalaisaloite hyväksyttäisiin, nykyjärjestelmä purkautuisi ja valvonta siirtyisi käytännössä poliisin ja Tullin tehtäväksi. On varmaa, että tämän vuoksi poliisi ja Tulli eivät saisi lisäresursseja.

Annamme mielellämme lausuntoon liittyviä lisätietoja.

Harri Carlson
markkinointijohtaja
Suomen Ilotulitus Oy
050 557 4000